

Pràcticum II

2014/2015

Codi: 102924

Crèdits: 2

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502442 Medicina	OB	2	2

Professor de contacte

Nom: Beatriz Molinuevo Alonso

Correu electrònic: Beatriz.Molinuevo@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Lydia Giménez Llor

Miquel Àngel Fullana Rivas

Alexandre Bassa Massanas

Silvia Guell Parnau

Esther Martinez Membrives

Jose Maria Bosch Fontcuberta

Maria Antonia Llauger Rossello

Joan Taberner Viera

Daniel Vega Moreno

Prerequisits

És necessari que l'estudiant hagi superat el Pràcticum I del Grau de Medicina.

És necessari que l'estudiant hagi adquirit un nivell de coneixements bàsics sobre:

- L'estructura, organització i recursos de l'atenció primària i els diferents components de l'Equip d'Atenció Primària (EAP)

- Els diferents professionals que integren l'equip assistencial d'atenció primària, els seus perfils, funcions i relacions entre ells.

Objectius

L'assignatura Pràcticum II s'imparteix a segon curs del Grau de Medicina i forma part de la Matèria Pràctica Clínica amb l'objectiu d'apropar a l'estudiant a la pràctica clínica des del primer any de carrera. L'experiència viscuda al Pràcticum I ha permès a l'estudiant conèixer el funcionament d'un Centre d'Atenció Primària i tenir un primer contacte amb pacients.

Atès que l'exercici de la Medicina es basa en una relació interpersonal, amb el Pràcticum II es pretén que l'estudiant comenci a copsar la importància de les conductes, els estats psicològics, les creences, les

expectatives, els desitjos i les actituds de les persones en els seus processos de salut-malaltia, així com de la rellevància de les habilitats comunicatives del metge en la relació amb el pacient.

L'objectiu general del Pràcticum II és que l'alumne conegui el rellevant paper de la comunicació no verbal del pacient i del professional sanitari en un context d'Atenció Primària, desenvolupi capacitats d'observació i d'expressió emocional en contextos simulats i reals de visita mèdica i comenci a integrar-les en la seva pràctica clínica.

L'aprenentatge de competències relacionades amb la comunicació no verbal permetrà a l'estudiant començar la seva formació en habilitats interpersonals i comunicatives que es relacionen amb l'obtenció de major informació i més acurada, la millora del nivell de satisfacció tant del pacient com del propi professional, un major nivell de precisió diagnòstica, el disseny d'un pla terapèutic adaptat a les característiques del pacient i una major probabilitat de compliment terapèutic entre altres.

Les competències apreses al Pràcticum II serveixen de base per la formació en entrevista clínica que els alumnes realitzen al Pràcticum III.

Competències

- Comunicar-se de manera clara, tant oral com escrita, amb altres professionals i amb els mitjans de comunicació.
- Demostrar que coneix les organitzacions nacionals i internacionals de salut i els entorns i condicionants dels diferents sistemes de salut
- Desenvolupar la pràctica professional amb respecte a l'autonomia del pacient, a les seves creences i cultura, amb respecte a altres professionals de la salut, demostrant habilitats de treball en equip
- Escoltar amb atenció, obtenir i sintetitzar informació pertinent sobre els problemes que afligeixen al malalt i comprendre el contingut d'aquesta informació
- Establir una bona comunicació interpersonal que capaci per dirigir-se amb eficiència i empatia als pacients, als familiars, acompanyants, metges i altres professionals sanitaris
- Mantenir i actualitzar la seva competència professional, prestant una importància especial a l'aprenentatge autònom de nous coneixements i tècniques i a la motivació per la qualitat.
- Reconèixer el rol de la complexitat, la incertesa i la probabilitat en la presa de decisions de la pràctica mèdica
- Tenir capacitat de treballar en un context internacional.
- Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en l'activitat professional.
- Valorar críticament i utilitzar les fonts d'informació clínica i biomèdica per obtenir, organitzar, interpretar i comunicar la informació científica i sanitària

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les limitacions que hi ha en la interpretació de la conducta mitjançant el llenguatge no verbal.
2. Aplicar els elements essencials de la bioètica (drets del pacient, obligacions del metge).
3. Comunicar-se de manera clara, tant oral com escrita, amb altres professionals i amb els mitjans de comunicació.
4. Conèixer els elements bàsics de la comunicació de resultats de la recerca clínica.
5. Descriure el procés de comunicació i el seu efecte sobre la relació professional-pacient.
6. Detectar emocions a través de la comunicació no verbal en pacients d'atenció primària.
7. Detectar formes de relació entre la conducta verbal i la no verbal en pacients d'AP.
8. Diferenciar els riscos de població amb els riscos individuals
9. Distingir els diversos components de la comunicació no verbal en pacients d'atenció primària.
10. Distingir emocions bàsiques en pacients d'atenció primària a través de la interacció entre els diversos components no verbals.
11. Explicar els elements a tenir en compte per valorar el paper del pacient en la presa de decisions respecte a la seva salut i respecte a l'assistència mèdica que rep als CAP.
12. Identificar els elements bàsics de l'entrevista metge-pacient en un entorn propi d'alta accessibilitat i presència, amb atenció longitudinal.

13. Identificar l'estructura, l'organització i els recursos de l'atenció primària i els diferents components de l'EAP.
14. Mantenir i actualitzar la seva competència professional, prestant una importància especial a l'aprenentatge autònom de nous coneixements i tècniques i a la motivació per la qualitat.
15. Qüestionar un model simple per explicar l'estat de salut/malaltia de les persones
16. Tenir capacitat de treballar en un context internacional.
17. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en l'activitat professional.

Continguts

Blocs teòrico-pràctics

- El model Biopsicosocial i la entrevista centrada en el pacient en la pràctica mèdica.
- Elements de negociació i la entrevista motivacional en medicina. El principi de autonomia.
- Interferències que influeixen en la relació professional sanitari-pacient a l'Atenció Primària.
- La comunicació no verbal: concepte i components en la relació metge-pacient.
- L'expressió d'emocions a través de la comunicació no verbal.
- La relació entre la comunicació verbal i no verbal.
- El rol de la comunicació no verbal en la relació metge-pacient.
- La comunicació no verbal del professional sanitari en un context d'Atenció Primària.
- Els factors que influeixen en la interpretació de la comunicació no verbal en la relació metge-pacient.

Metodologia

L'assignatura Pràcticum II és bidepartamental.

El Departament de Medicina s'encarrega de les següents activitats:

- 3 seminaris a la Unitat Docent de Bellaterra (3 hores de duració per seminari) en grups de 20 alumnes.

El professor coordinador és el Dr. Josep Maria Bosch Fontcuberta.

El Departament de Psiquiatria i Medicina Legal s'encarrega de les següents activitats:

- 6 sessions de pràctiques de laboratori clínic a la Unitat Docent de Bellaterra (2 hores de duració per sessió) en grups reduïts de 12-13 alumnes (la última sessió és d'1 hora i mitja).

Els objectius d'aprenentatge que es treballen a la següent activitat es coordinen des del Departament de Psiquiatria i Medicina Legal, encara que les tasques de gestió per portar a terme l'activitat es realitzen de manera compartida amb el Departament de Medicina.

- 3 estàncies en un Centre d'Atenció Primària de 5 hores de duració cadascuna (1-2 alumnes per preceptor).

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Pràctiques de Laboratori Clínic	11,5	0,46	1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 14, 16, 17
Seminaris	6	0,24	2, 3, 5, 8, 11, 12, 14, 15, 16, 17
Tipus: Supervisades			
Estància en Centre d'Atenció Primària	15	0,6	1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12

Tipus: Autònomes

Estudi individual	7,5	0,3	1, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 15
Preparació de role-playing	1	0,04	1, 3, 6, 7, 9, 10, 12
Registres d'observació	3	0,12	3, 6, 7, 9, 10
Trabajos	3	0,12	3, 6, 7, 9, 10, 17

Avaluació

Requisits per superar l'assignatura:

- Assistència mínima a quatre sessions pràctiques programades a la Unitat Docent de Bellaterra
- Realització de les tres estàncies en un Centre d'Atenció Primària
- Lliurament de tres treballs dintre dels terminis establerts
- Tenir una nota igual o superior a 5 a l'examen.

L'avaluació del Practicum II es farà a partir de:

a) Assistència als seminaris i a les sessions pràctiques

L'assistència als dos seminaris programats a la Unitat Docent de Bellaterra suposa 0,5 punts a la nota final de l'assignatura.

L'assistència a les sis sessions pràctiques programades a la Unitat Docent de Bellaterra suposa 1 punt a la nota final de l'assignatura.

b) Examen

L'examen és una prova de preguntes d'elecció múltiple amb cinc opcions de resposta (una única resposta vàlida). Es descompten els encerts a l'atzar (encerts-1/4 dels errors) i es transforma decimalment la nota.

La matèria a avaluar correspon a tots els continguts teòric-pràctics de l'assignatura.

L'examen es considera superat amb una nota de 5 o superior.

Aquesta part té un pes del 45% sobre la nota final de l'assignatura.

c) Treballs

Els alumnes hauran de realitzar tres treballs relacionats amb les pràctiques realitzades a la U.D. de Bellaterra i les estàncies al Centre d'Atenció Primària. Cada treball s'entrega a la sessió pràctica programada a la UD de Bellaterra posterior a cada visita al CAP.

Cada treball suposa un 10% de la nota final. Aquesta part té un pes del 30% sobre la nota final de l'assignatura.

d) Valoració del tutor/a del CAP

Els professionals col·laboradors dels Centres d'Atenció Primària realitzaran un seguiment de l'alumne durant les tres estàncies al CAP. La valoració té a veure amb aspectes actitudinals, tasques encomanades i coneixements generals dels objectius del Pràcticum II relacionats amb la comunicació no verbal. L'alumne lliurará el document al tutor de la UD de Bellaterra a la última sessió pràctica programada (sisena).

Aquesta part té un pes del 10% sobre la nota final de l'assignatura.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació del tutor del CAP	10%	1	0,04	1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17
Prova objectiva de resposta múltiple	45%	1	0,04	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15
Treballs	45%	1	0,04	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17

Bibliografia

Bibliografia específica

- Molinuevo, B. (2011). La comunicación no verbal en la relación médico-paciente. Barcelona: Aresta/UOC.

Bibliografia de consulta

- Borrell, F. (2011). Práctica clínica centrada en el paciente. Madrid : Triacastela.
- Clèries, X. (2006). La comunicación: una competencia esencial para los profesionales de la salud. Barcelona: Masson.
- Knapp, M.L. (1992). La comunicación no verbal. El cuerpo y el entorno. Barcelona: Paidós.
- Knapp, M.L., Hall, J.A., & Horgan, T.G. (2014). Nonverbal communication in human interaction (8 ed.). Boston, MA: Wadsworth, Cengage Learning.
- Manusov, V. & Patterson, M.L. (2006). The SAGE Handbook of Nonverbal Communication. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Patterson, M.L. (2010). Més que paraules. El poder de la comunicació no verbal. Barcelona: Aresta/UOC.
- Silverman, J., Kurtz, S. & Draper, J. (2013). Skills for communicating with patients (3 ed.). Oxon,UK: Radcliffe Publishing.